

Óli P og skemt á Landsbókasavninum:

Kenn teg sjálván

-Gamli Sokrates skal hava sagt, at tann sum í síni framferð gloymir innskriftina í Delfi "Kenn teg sjálván!" og kanska hevur hug at yvirmeta sítt egna virði, hann elvir skemt at sær. Mær tykir, at hesa síðuna við lvinum, er tað at Óli Petersen dugir at taka fram í sínum skemti. Hetta at snara verðigheitini á eitt sindur hjá einum og øðrum, ið kann hava gloymt innskriftina í Delfi, politikara, ella presti ella vinnulívsmanni ella agitatori av hesum og hasum slag. Tá er Óli góður segði Eyðun Andreassen, fólka-minnisfrøðingur m.a. á Landsbókasavninum í vikuni.

JAN MÜLLER

Mánakvøldið skipaði Landsbókasavnið fyrri eini tiltaki í samband við, at henda vikan er norðurlandsk bókasavnsvika undir heitinum „Skeft í Norðurlondum“. Í hesum sambandi hevur Martin Næs, landsbókasavnið valt út einar 70 av teimum bestu tekningunum hjá Óla Petersen. Hesar hava staðið í Sosialinum. Framsýningin við skemtiteknungunum er opin alla vikuna. Á tí serstøku kvøldsetuni: mánakvøldið hugleiddi fólka-minnis-

frøðingurin Eyðun Andreassen yvir evnið skemt, og Jógván E. Ósá las 9. kapitlur úr „Or mi Reyða“, um hvussu jól vórðu drukkin hjá Haraldi kongi Blátonn. Hetta kapitlur ber orð fyrri at vera serstaka skemtiligt og varð upplestur úr tí á umleið 800 bókasavnum í Norðurlondum samstíðis.

Vit fara her at prenta tað, sum Eyðun Andreassen hevði at siga um evnið skemt. Hann segði:

Eyðun um Skemt

„Ónki er so lítið skemtiligt,

sum at skula greiða frá, hví skemt er skemt. Hví skemt er skemtiligt. Eg havi átiðið mær at siga okkurt um skemt her, men av tí, at eg ikki haldi meg vera skemtar, havi eg ongar ætlanir um, at hetta verður skemtiligt. Tíbetur hevur Martin bara biðið um fimm og ein hálvan minutt, so verið ikki bangin, hetta varir ikki leingi.

Tað ringasta við at lýsa skemt er, at ongin tykist á einum máli um, hvat er skemtiligt. Summi halda hetta, onnur hatta. Tó eru

vit øll á einum máli um, at skemt er okkurt at læa at, og vit eru eisini samd um, hvat tað er at læa. Tað er tá vit spenna andlitsvøddarnar soleiðis, at vit draga munnklovarnar til viks, og at varrnar strammast. Hetta kann gerast í størri ella minni mun. Spenna vit bara eitt sindur, fæst eitt smíð burturúr, men spenna vit meira, skiljast varrnar, so tenninar siggjast, og tá hoyrast óskilleg og sera undarlig grælandi hálsjóð. Tey eru látur.

Summi flenna í kýki at onkrum, ið onnur kunna halda vera grátlig. Sjálvur havi eg ongantið hildið nógv um skemtið, sum Nólsoyar Páll hevur við Jákupi á Møn. Mær tykir synd í hesum ólukkudýrinum, ið kemur so illa fyrri í sínum heilt natúrliga ørindi at biðja sær konu. Og enn

minni skemtiligt verður hetta, um nakað veruliga er um tað, at hetta er sambíðil sín, skaldið heldur fyrri gjøldur.

Um so øll eru samd, so er ofta ein, ið ikki er samdur um skemtið: tað er hann ella hon, ið skemtað verður um. Jákup á Møn fekk krakk, stakkalin, og tað er ikki skemtiligt! Og so fáa tað afturat! Hann kann ikki hava hildið hetta verið serliga skemtiligt. Hann kundi heldur ikki gera við, at hann hevði nakað fjákrut foreldur.

Men flestu føroyingar halda so henda tað vera skemtiligan heili tvey hundrad ár eftir, at hann er yrktur, ella eftir tann harmiliga tilburð.

Skeft er løtuverk! Eg meini, tað er í løtuni, at skemtið liggur. Vanligir, ella í hvussu so er, ikki tilætlað skemtiligir tilburðir kunna

Eyðun Andreassen, fólka-minnisfrøðingur helt fyrilestur yvir evnið Skemt.

í tí røttu - ella skula vit siga hepnu - løtuni vendast, so at alt knappliga gerst so skemtiligt. Ein danskur vinmaður mín og lærari fortaldi einaferð fyrri nøkrum av mínum starvsfeløgum (eg var tíverri ikki til staðar), at hann ein dagin kom á súkklu í Kjöpinhavn og hevði m.a. eina flösku av konjakk á bagasjuberaranum. Hetta var á vetri, og hann var so óheppin at glíða í kavanum, so hann datt á súkklu og flöskan brotnaði. Sjálvur skurðsláði hann seg bara. Hann var ein sannur meistari at siga søgur, og hesaferð fortaldi hann so sermeft um hendingina, at áhoyrararnir sótu í skellilátri. Tá skuldi hann siga: "Kunna tit fáa tykkum at flenna eftir einum gomlum mann, ið dettur á súkklu og missir konjakk hjá sær?"

Her var tað løtan, ið var skemtilig. Ikki tilburðurin.

Hetta er eisini tað, skemtarin Chaplin ger. Tað kann ikki hava verið nøkur skemtilig støða hjá tí gongugraða landastrokinum, ið skelvandi av kulda, innikavaður í eini lítlari smáttu, sum riðar ytt á eggini, hvørki veit sær ráð til mat ella flöva og hartil hevur óvinnir eftir sær. Men hin geniali leikstjórin fær okkum at flenna við tárur, tá

Myndir Jan Müller

Tríggir góðir skemtarar á Føroya Landsbókasavni. Fv. Óli Petersen, Eyðun Andreassen og Jógván E. Ósá.

